

Σχέδιο μαθήματος

ΜΑΘΗΜΑ: Νεοελληνική Λογοτεχνία

ΤΑΞΗ: Α΄ Λυκείου

ΕΝΟΤΗΤΑ/ΕΣ: Κωνσταντίνος Καβάφης, Ιθάκη
(Παράδοση και μοντερνισμός στη νεοελληνική ποίηση)

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: Καρακίτσιου Κρυστάλλω (ΠΕ02)

1.Διδακτικός στόχος:

1. Να γνωρίσουν το έργο του Κ. Καβάφη και το ποίημα του Ιθάκη σε ένα σχέδιο μαθήματος με βάση τις αρχές της διαφοροποιημένης διδασκαλίας
2. Να έρθουν σε επαφή με τα Διαδραστικά Βιβλία του Ψηφιακού Σχολείου και να τα αξιοποιήσουν ως πηγή άντλησης πληροφοριών και αισθητικής απόλαυσης
3. Να αντλήσουν αισθητική απόλαυση από το ποίημα « Ιθάκη» του Κωνσταντίνου Καβάφη με τη συμβολή ΤΠΕ και να το συσχετίσουν με μορφές τέχνης (απαγγελία, σχέδιο)
4. Να προχωρήσουν σε συγκριτική θεώρηση ποιητικών κειμένων
5. Να αποκτήσουν δεξιότητες σχετικά με τη χρήση των ΤΠΕ
6. Να δημιουργήσουν δικά τους έργα
7. Να καλλιεργήσουν οι μαθητές ευθύνη και αυτονομία στη μάθησή τους.

2.Σκοπός:

Αισθητική απόλαυση και διερεύνηση του βαθύτερου νοήματος του ποιήματος του Κωνσταντίνου Καβάφη «Ιθάκη» μέσα από παράλληλες αναγνώσεις και αξιοποίηση των Διαδραστικών βιβλίων του Ψηφιακού Σχολείου

3.Διδακτική προσέγγιση:

Ανακαλυπτική - διερευνητική μάθηση, ατομικά (ή και ομαδικά) και εφαρμογή της στρατηγικής διαφοροποιημένης διδασκαλίας « τρίλιζα» με βάση τους τύπους πολλαπλής νοημοσύνης.

4. Μέσα διδασκαλίας-υλικά-προϋποθέσεις:

Προβλέπεται να υλοποιηθεί στο εργαστήριο πληροφορικής.
Για την υλοποίηση του σχεδίου διδασκαλίας θα αξιοποιηθούν:
Υπολογιστής- σύνδεση Internet (διαδίκτυο)
Projector
Επεξεργαστής κειμένου (ο κειμενογράφος)
Ηχεία, μικρόφωνο

5. Σύντομη περιγραφή:

Το σχέδιο μαθήματος αφορά τη διδασκαλία του ποιήματος « Ιθάκη» του Κ. Καβάφη και θα αναπτυχθεί σε μια διδακτική ώρα (45΄) με αξιοποίηση του διαδραστικού βιβλίου της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας (Α΄Λυκείου) του Ψηφιακού Σχολείου. Θα εφαρμοσθεί διαφοροποιημένη διδασκαλία με τη στρατηγική « τρίλιζα». Οι μαθητές/τριες μπορούν να επιλέξουν τις δραστηριότητές τους κάνοντας τρίλιζα, η οποία περνά από το κέντρο. Μπορούν να κινηθούν διαγώνια, οριζόντια ή κάθετα. Η δυνατότητα επιλογής ανταποκρίνεται σε διαφορετικά μαθησιακά προφίλ. Έχουν τη δυνατότητα ανάλογα με το μαθησιακό τους προφίλ να ακούσουν απαγγελία της Ιθάκης του Καβάφη και να εξασκηθούν ηχογραφώντας μια δική τους. Μπορούν να σχεδιάσουν μια έκθεση φωτογραφίας του ποιητή ή να δημιουργήσουν ένα δικό τους σχέδιο, να ασκηθούν στην παραγωγή λόγου με συγκριτική θεώρηση του ποιήματος του Καβάφη με τίτλο «Ιθάκη» και ομότιτλων ποιημάτων του Ντ. Χριστιανόπουλου και του Ιόσιφ Μπρόντσκι ή να κατατάξουν το ποίημα στις υπάρχουσες από την κριτική κατηγορίες. Σταθερό ζητούμενο για τους μαθητές είναι η αξιοποίηση του συμφραστικού πίνακα.

Ακρόαση της απαγγελίας Γ. Π. Σαββίδη και ηχογράφηση μιας δικής σας	Ακρόαση της απαγγελίας Ευθυμίου Κυριάκου και ηχογράφηση μιας δικής σας	Η μορφή του ποιητή Κωνσταντίνου Καβάφη (Έκθεση φωτογραφίας)
Απόδοση της μορφής του Κωνσταντίνου Καβάφη με τη δική σας τέχνη (Ζωγραφική)	«Η Ιθάκη του Καβάφη και των ποιητών» με αξιοποίηση του <u>συμφραστικού πίνακα</u>	Ακρόαση της απαγγελίας του <u>Μοσχίδη Γιώργου</u> και ηχογράφηση μιας δικής σας
Κατάταξη του ποιητικού έργου του Κωνσταντίνου Καβάφη	Συγκριτική θεώρηση ποιητικών κειμένων: « Ιθάκη», Κ. Καβάφης - « Ιθάκη», Ντ. Χριστιανόπουλος	Συγκριτική θεώρηση ποιητικών κειμένων « Ιθάκη», Κ. Καβάφης - « Ιθάκη», <u>Ιόσιφ Μπρόντσκι</u>

6. Δομή μαθήματος:

- **Αναλυτική περιγραφή επιμέρους βημάτων διδασκαλίας**

Το μάθημα είναι απαραίτητο να διεξαχθεί στο εργαστήριο Πληροφορικής και να υπάρχει πρόσβαση στο διαδίκτυο για να υλοποιηθούν οι δραστηριότητες των μαθητών. Ο/ η εκπαιδευτικός συλλέγει πληροφορίες για το επίπεδο ετοιμότητας και το μαθησιακό προφίλ των μαθητών για να ρυθμίσει τις δραστηριότητες, ώστε να ταιριάζουν στις ανάγκες των μαθητών/ τριών και να έχουν στη διάθεσή τους εναλλακτικούς τρόπους εργασίας.

Αφόρμηση [5']:

Ο / η εκπαιδευτικός παρουσιάζει τον τίτλο « Ιθάκη» και ζητά από τους μαθητές να αναφέρουν όποιες εικόνες, πληροφορίες, βιωματικές ή μη, ανακαλεί στη μνήμη τους η λέξη, φροντίζοντας παράλληλα να διαμορφώσει ένα θετικό κλίμα τάξης. Προβάλλει με τον βιντεοπροβολέα το χειρόγραφο της «Ιθάκης» του Κ. Καβάφη αντλημένο από πόρο του Αρχείου Καβάφη Ιδρύματος Ωνάση στο διαδραστικό βιβλίο Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου (<https://cavafy.onassis.org/object/429h-6h86-99hw/>) και προχωρεί σε ανάγνωση για μια πρώτη επαφή των μαθητών με το μαθησιακό αντικείμενο που πρόκειται να προσεγγίσουν.

Ατομική δραστηριότητα (τρίλιζα) [20']:

Ο/ η εκπαιδευτικός ζητά από του μαθητές να ανοίξουν στην επιφάνεια του υπολογιστή το αρχείο με την τρίλιζα δραστηριοτήτων. Δίνει οδηγίες να ασχοληθούν με τις δραστηριότητες, που βασίζονται στο διαδραστικό βιβλίο Νεοελληνικής λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου, περνώντας από το κέντρο, να σχηματίσουν δηλαδή μια τριάδα (οριζόντια, κάθετα ή διαγώνια) περιλαμβάνοντας το κεντρικό τετράγωνο. Σε όλη τη διάρκεια αυτού του σταδίου παρακολουθεί την εκτέλεση των εργασιών υποστηρίζοντας τη διαδικασία.

Παρουσίαση ατομικών εργασιών [15']:

Οι μαθητές παρουσιάζουν τα προϊόντα των δραστηριοτήτων τους στην ολομέλεια της τάξης. Οι μαθητές, που έχουν επιλέξει ίδιες δραστηριότητες, μπορούν στη φάση αυτή να προχωρήσουν σε διορθώσεις/ συμπληρωματικές διατυπώσεις. Η ολομέλεια της τάξης έχει τη δυνατότητα να προσεγγίσει το ποιητικό έργο του Κ. Καβάφη σε διαφορετικά επίπεδα και παράλληλα να αποκτήσει επίγνωση των πόρων που προσφέρουν τα διαδραστικά βιβλία. Ο / η εκπαιδευτικός παρακολουθεί τη διαδικασία, επεμβαίνει ρυθμιστικά και προχωρεί στην καταγραφή πληροφοριών στο Πρωτόκολλο Παρατήρησης- Αξιολόγησης.

Αναστοχασμός [5']:

Οι μαθητές καταγράφουν στον ψηφιακό πίνακα ανακοινώσεων (<https://en.linoit.com>) τι έμαθαν, τι κέντρισε το ενδιαφέρον τους και ποια ήταν τα συναισθήματά τους κατά την εφαρμογή του σχεδίου μαθήματος, ώστε ο/ η εκπαιδευτικός να έχει σχετική ανατροφοδότηση.

- **Δραστηριότητες μαθητών**

Οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν τις παρακάτω δραστηριότητες προκειμένου να κάνουν τρίλιζα:

1. Στο εικονίδιο Ακούστε την απαγγελία του ποιήματος Ιθάκη από τον Γ.Π. Σαββίδη στον σύνδεσμο http://www.snhell.gr/lections/content.asp?id=52&author_id=60&page=anthology επιχειρήστε μια παρόμοια απαγγελία και στη συνέχεια ηχογραφήστε την.
2. Στο εικονίδιο ακούστε την απαγγελία του ποιήματος Ιθάκη από τον Ευθυμίου Κυριάκο στον σύνδεσμο http://www.snhell.gr/lections/content.asp?id=242&author_id=60&page=anthology επιχειρήστε μια δική σας απαγγελία και στη συνέχεια ηχογραφήστε την.
3. Αφού διαβάσετε το ποίημα Ιθάκη του Κωνσταντίνου Καβάφη στο διαδραστικό βιβλίο της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2700/Keimena-Neoellinikis-Logotechnias-A-Lykeiou-html-empl/indexG3_2.html το και στη συνέχεια από την Ανεμόσκαλα επιλέξτε *Κ.Π. Καβάφης Για τη ζωή και το έργο του*
 - Δείτε τις φωτογραφίες και τα σκίτσα που αποδίδουν τη μορφή του ποιητή
 - Επιλέξτε το εικονίδιο και προχωρήστε στη δραστηριότητα επιλογής πορτρέτων του Κ. Καβάφη που προτείνει ο σύνδεσμος <https://photodentro.edu.gr/v/item/ds/8521/4412> με αναφορά σχετικών διαδικτυακών τόπων.
4. Στο διαδραστικό βιβλίο Νεοελληνικής Λογοτεχνίας http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2700/Keimena-Neoellinikis-Logotechnias-A-Lykeiou-html-empl/indexG3_7.html στη σελίδα στην οποία αναφέρεται η βιογραφία του επιλέξτε το και στη συνέχεια από την Ανεμόσκαλα επιλέξτε *Κ.Π. Καβάφης Για τη ζωή και το έργο του*
 - Δείτε τις φωτογραφίες και τα σκίτσα που αποδίδουν τη μορφή του ποιητή
 - Προσπαθήστε να αποδώσετε με τη δική σας τέχνη τη μορφή του ποιητή Κωνσταντίνου Καβάφη σε σχέδιο.
5. Στον σύνδεσμο http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2700/Keimena-Neoellinikis-Logotechnias-A-Lykeiou-html-empl/indexG3_7.html στο εικονίδιο *Για τη ζωή και το έργο του* (Πηγή: Ανεμόσκαλα: Ψηφίδες για την Ελληνική Γλώσσα) πραγματοποιείστε αναζήτηση της λέξης Ιθάκη στους συμφραστικούς πίνακες ως προς την παρουσία της στο ποίημα του Καβάφη, «Ιθάκη» και σε άλλους Έλληνες λογοτέχνες.
Καταγράψτε τα ονόματα των ποιητών, τους τίτλους των ποιημάτων και το συμφραστικό πλαίσιο στο οποίο εμφανίζεται η λέξη Ιθάκη σε ένα αρχείο (word) « Η

Ιθάκη του Καβάφη και των ποιητών» παρουσιάζοντας παράλληλα το κεντρικό μήνυμα της «Ιθάκης» του Καβάφη.

6. Στο εικονίδιο ακούστε την απαγγελία του ποιήματος Ιθάκη από τον Μοσχίδη Γιώργο στον σύνδεσμο http://www.snhell.gr/lections/content.asp?id=251&author_id=60&page=anthology επιχειρήστε μια δική σας απαγγελία και στη συνέχεια ηχογραφήστε - την.

7. Στο διαδραστικό βιβλίο της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2700/Keimena-Neoellinikis-Logotechnias-A-Lykeiou.html-empl/indexG3_7.html στη σελίδα στην οποία αναφέρεται η βιογραφία του, επιλέξτε το α' εικονίδιο και στη συνέχεια από την Ανεμόσκαλα επιλέξτε το ποιητικό του έργο.

- Σε ποιες κατηγορίες κατατάσσεται το ποιητικό έργο του Καβάφη;
Η «Ιθάκη» σε ποια από αυτές ανήκει;
Καταγράψτε τις πληροφορίες που συγκεντρώσατε σε ένα αρχείο (word)

8. Αφού διαβάσετε το ποίημα Ιθάκη του Κωνσταντίνου Καβάφη στο διαδραστικό βιβλίο της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2700/Keimena-Neoellinikis-Logotechnias-A-Lykeiou.html-empl/indexG3_2.html επιλέξτε το εικονίδιο για να γνωρίστε την « Ιθάκη» του Ντίνου Χριστιανόπουλου. Παραλληλίστε τα δύο ποιήματα και καταγράψτε αναλογίες και διαφορές σε ένα αρχείο κειμένου (word).

9. Αφού διαβάσετε το ποίημα Ιθάκη του Κωνσταντίνου Καβάφη στο διαδραστικό βιβλίο της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2700/Keimena-Neoellinikis-Logotechnias-A-Lykeiou.html-empl/indexG3_2.html και στη συνέχεια στο http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2700/Keimena-Neoellinikis-Logotechnias-A-Lykeiou.html-empl/indexG3_7.html και από το εικονίδιο στον σύνδεσμο <https://photodentro.edu.gr/v/item/ds/8521/4412> διαβάστε το ποίημα του Ιοσίφ Μπρόντσκι « Ιθάκη». Σε ένα αρχείο κειμένου (word) καταγράψτε πιθανές αναλογίες και διαφορές των δύο κειμένων.

• Αξιολόγηση μαθητών

Θα πρέπει να προηγηθεί αρχική/ διαγνωστική αξιολόγηση για την άντληση πληροφοριών για γνωστικές ικανότητες, την προηγούμενη γνώση των μαθητών σχετικά με το θέμα, τα ενδιαφέροντα και τη μαθησιακή τους προτίμηση. Η αξιολόγηση των μαθητών κατά τη διάρκεια της εφαρμογής είναι διαμορφωτική και γίνεται από τον/ την διδάσκοντα με ένα Πρωτόκολλο Παρατήρησης-Αξιολόγησης για κάθε μαθητή χωριστά, αποβλέποντας στην προσαρμογή των στόχων-δραστηριοτήτων ανάλογα με την ανταπόκριση των μαθητών. Μετά την εφαρμογή του σχεδίου μαθήματος (ανακεφαλαιωτική /τελική αξιολόγηση) με στόχο η/ ο εκπαιδευτικός να έχει ανατροφοδότηση, οι μαθητές θα κληθούν με χρήση ψηφιακού πίνακα ανακοινώσεων (<https://en.linoit.com>) να καταγράψουν με συντομία τι ήταν

αυτό που έμαθαν, τι βρήκαν ενδιαφέρον(ποια δραστηριότητα τους άρεσε) και ποια ήταν τα συναισθήματά τους κατά την εφαρμογή του.

7.Βιβλιογραφία:

Ηλεκτρονικές διευθύνσεις

http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2700/Keimena-Neoellinikis-Logotechnias_A-Lykeiou_html-empl/indexG3_2.html

http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2700/Keimena-Neoellinikis-Logotechnias_A-Lykeiou_html-empl/indexG3_7.html

<https://cavafy.onassis.org/object/429h-6h86-99hw/>

http://www.snhell.gr/lections/content.asp?id=251&author_id=60&page=anthology

http://www.snhell.gr/lections/content.asp?id=242&author_id=60&page=anthology

http://www.snhell.gr/lections/content.asp?id=52&author_id=60&page=anthology

<https://photodentro.edu.gr/v/item/ds/8521/4412>